

PIOTR NOWAK, ADAM DĄBROWSKI

KONDYCJA PUBLICZNEGO DORADZTWA ROLNICZEGO W POLSCE W OPINII KADRY ZARZĄDZAJĄCEJ I PRACOWNIKÓW

Słowa kluczowe: *publiczne doradztwo rolnicze, badania społeczne, organizacja systemu doradztwa rolniczego*

STRESZCZENIE

Głównym celem opracowania było przedstawienie wybranych wyników badań poświęconych przyszłości doradztwa rolniczego w nowych warunkach realizacji Wspólnej Polityki Rolnej. Badania zostały zrealizowane w okresie grudzień 2012 i luty 2013 roku. Respondentami byli: dyrektorzy Wojewódzkich Ośrodków Doradztwa Rolniczego (WODR), kierownicy Departamentów Urzędów Marszałkowskich właściwych dla nadzoru nad WODR oraz doradcy rolni pracujący w terenie. W opracowaniu znajdują się opinie na temat systemu doradztwa rolniczego w Polsce oraz szans i zagrożeń przed jakimi stoi publiczne doradztwo rolnicze w nowej perspektywie finansowej Unii Europejskiej (2014-2020) dla rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich.

PIOTR NOWAK, ADAM DĄBROWSKI

THE CONDITION OF PUBLIC AGRICULTURAL ADVISORY IN POLAND IN THE OPINION OF MANAGEMENT AND STAFF

Key words: *public agricultural advisory, social research, the organization of the farm advisory system*

SUMMARY

The main goal of the study was to present selected results on the future of agricultural advisory services in the new conditions of implementation of the Common Agricultural Policy. The study was carried out during December 2012 and February 2013. The respondents were directors of the Provincial voivodeship Agricultural Advisory Centres (WODR), heads of Departments Marshal Offices relevant to the oversight WODR and farm advisors working in the field. The study includes opinions on the farm advisory system in Poland and the opportunities and threats faced by public agricultural advisory in the new EU financial perspective (2014-2020) for the development of agriculture and rural areas.

e-mail: piotr.nowak@uj.edu.pl
e-mail: adam.dabrowski@uj.edu.pl

ARKADIUSZ SADOWSKI

ŚRODOWISKOWE I EKONOMICZNE SKUTKI WPROWADZENIA „ZIEŁONEGO KOMPONENTU” DO SYSTEMU DOPLĄT BEZPOŚREDNICH PO 2013 ROKU

Słowa kluczowe: *Wspólna Polityka Rolna, zazielenienie, dopłaty bezpośrednie, dochody gospodarstw rolnych*

STRESZCZENIE

W pracy przedstawiono założenia reformy dopłat bezpośrednich na lata 2014-2020. Na tle analizy ewolucji dopłat bezpośrednich stwierdzono, że jej założenia są zasadniczo zbieżne z dotychczasowymi tendencjami, zakładającymi powiązanie wsparcia ze spełnianiem norm w zakresie ochrony środowiska. Zauważono jednocześnie, że szczegółowe rozwiązania w wielu miejscach są sprzeczne z dbałością o środowisko i przede wszystkim mogą przyczynić się do obniżenia potencjału produkcyjnego europejskiego rolnictwa. W odniesieniu do analizy mikroekonomicznej stwierdzono, że założenia proponowanej reformy mogą przyczynić się do pewnego obniżenia dochodów rolniczych, przy jednoczesnym większym ich uzależnieniu od instrumentarium polityki rolnej. Pomimo tego uznano, że dla większości analizowanych grup uzasadnionym ekonomicznie będzie otrzymywanie dopłat i stosowanie się do zasad komponentu zielonego.

ARKADIUSZ SADOWSKI

ENVIRONMENTAL AND ECONOMIC EFFECTS OF THE INTRODUCTION OF “GREEN COMPONENT” TO THE SYSTEM OF DIRECT PAYMENTS AFTER 2013

Key words: *Common Agricultural Policy, greening, direct payments, farms' income*

SUMMARY

The paper presents the reform principles of the direct payments for the period 2014-2020. Against the background of the analysis of the direct payments' evolution, it was found that its assumptions are broadly consistent with previous trends which assume the link of support with the fulfillment of standards for environmental protection. It was noted, however, that specific solutions in many places are contrary to care for the environment and, above all, can contribute to a reduce the production potential of European agriculture. In relation to microeconomic analysis, it was found that the assumptions of the proposed reforms may contribute to a reduction in agricultural income, at the same time more of their dependence on agricultural policy instruments. Despite this, it was concluded that for most of the analyzed groups will reasonable in economic terms to receive payments and adherence to the principles of the green component.

e-mail: sadowski@up.poznan.pl

STANISŁAW MAŃKO, RENATA PŁONKA

POZIOM ZADŁUŻENIA GOSPODARSTW ROLNYCH A RENTOWNOŚĆ AKTYWÓW I KAPITAŁU WŁASNEGO

Słowa kluczowe: *kapitał, rentowność gospodarstw, Polski FADN, zadłużenie, rozwój gospodarstwa, dochody gospodarstw rolnych*

STRESZCZENIE

W pracy podjęto problem wpływu kapitału obcego na wyniki produkcyjne, dochodowe i rentowność gospodarstw rolnych dysponujących podobnym kapitałem własnym, wykorzystując dane Polskiego FADN.

Badania poprzedzone analizą statystyczno-matematyczną wskazują, że rolnicy wykorzystują kapitał obcy do zwiększenia zdolności produkcyjnych i finansowych gospodarstw. Przyrost wyników finansowych wraz ze wzrostem zadłużenia jest z reguły wyższy niż wyników produkcyjnych, co wskazuje, że kapitał obcy służy nie tylko zwiększeniu skali produkcji ale wykorzystywany jest także do racjonalizacji kosztów. Jest także traktowany jako dźwignia finansowa rozwoju gospodarstw.

STANISŁAW MAŃKO, RENATA PŁONKA

LEVEL OF FARM DEBT VERSUS PROFITABILITY OF FARM ASSETS AND FARM NET WORTH

Key words: *capital, farm profitability, Polish FADN debt, development of farm, farms' income*

SUMMARY

The paper deals with the problem of impact of debt capital on the production results, income and profitability of farms with a similar net worth, using the Polish FADN data.

Studies preceded by statistical analyses show that farmers use debt capital to increase production and financial capacity holdings. Financial results growth with the increase in debt is usually higher than production results, which indicates that debt capital. Is not only increasing the scale of production, but is also used to rationalize costs. It is also considered a financial leverage in farm development.

e-mail: stanislaw.manko@wp.pl

JOLANTA KOWALSKA, DOROTA REMLEIN-STAROSTA

ZASTOSOWANIE EFEKTYWNYCH MIKROORGANIZMÓW (EM) W UPRAWIE TRUSKAWKI

Słowa kluczowe: *EM, stymulator wzrostu roślin, truskawka*

STRESZCZENIE

Preparaty mikrobiologiczne niebędące środkiem ochrony roślin wykorzystują najczęściej zjawisko antagonizmu pomiędzy patogenem a stosowanym organizmem pożytecznym. Produkty te często są zaliczane do grupy stymulatorów wzrostu.

Badania dotyczące stosowania EM i różnych metod ich stosowania zostały wykonane w latach 2011-2012 na plantacji truskawek odm. Honeoye. Efektywność zabiegów oceniano na podstawie uzyskanej świeżej masy części nadziemnych roślin, liczby rozłogów z wybranych 10 roślin z każdego poletka oraz plonowania. Oceniano także zawartość chlorofilu, gdyż ilościowa i jakościowa analiza chlorofili w roślinach traktowanych EM może być wskaźnikiem dostępności dla nich składników pokarmowych. Po zastosowaniu EM w 5% koncentracji zdecydowanie wzrosła masa części nadziemnych roślin truskawki, które 6-krotnie traktowano nalistnie. Zwiększenie koncentracji do 10% nie spowodowało polepszenia parametrów wzrostu roślin, ani zwiększenia liczby rozłogów. Stosowanie zabiegów z większą częstotliwością nie wpłynęło na polepszenie rozwoju roślin. Podobne tendencje obserwowano dla plonowania. Nie obserwowano wpływu EM zabiegów na zawartość chlorofilu.

JOLANTA KOWALSKA, DOROTA REMLEIN-STAROSTA

USED OF EFFECTIVE MICROORGANISMS IN STRAWBERRY CULTIVATION

Key words *Effective Microorganisms, plant growth promoter, strawberry*

SUMMARY

Preparations based on micro-organisms may complement the currently known means of agricultural production. Microbial preparations usually use the phenomenon of antagonism between the pathogen and the beneficial organism. These preparations are often called as growth promoters.

Investigations on the use of EM and different methods of their applications were conducted in 2011-2012 on strawberries cv. Honeoye. The effectiveness of treatments was evaluated on the basis of the fresh weight of the aerial parts of plants and the number of runners of the selected 10 plants from each plot and the yield. Chlorophyll was also evaluated as a quantitative and qualitative analysis of content in plants treated with EM. After 6 applications of EM increased of weight of strawberry aboveground parts was noted. Increasing the concentration to 10% did not result in improvement of the parameters of plant growth, or increase in the number of runners. The use of higher frequency of treatments did not affect the improvement of plant growth. Similar trends were observed for yield. There was no effect of EM treatment on the content of chlorophyll.

e-mail: J.Kowalska@iorpib.poznan.pl

ZBIGNIEW CZACZYK

WYBRANE PROBLEMY Z WDRAŻANIEM SYSTEMÓW WSPIERANIA DECYZJI W ROLNICTWIE

Słowa kluczowe: *doradztwo rolnicze, systemy wspierania decyzji, monitoring upraw, elementy meteorologiczne*

STRESZCZENIE

Artykuł przedstawia mankamenty procesu wyboru i konfiguracji polowych automatycznych stacji agrometeorologicznych do zróżnicowanych regionalnie potrzeb DSS. Wskazano istotę i znaczenie właściwego doboru i kalibracji czujników, dataloggerów, sposobu transferu danych, jako elementów odpowiedzialnych za niezawodność i jakość funkcjonowania DSS. Wysoce wskazane jest skoordynowanie działań w tym kierunku, w celu poprawy sytuacji w tym zakresie oraz ułatwienia odpowiedzialnej pracy doradców i odbiorców porad. Pilną potrzebą, oczekiwaną przez praktykę, jest szybkie opracowanie przystępnych instrukcji, poradników i materiałów szkoleniowych.

ZBIGNIEW CZACZYK

SELECTED PROBLEMS WITH IMPLEMENTATION OF DECISION SUPPORT SYSTEMS IN AGRICULTURE

Key words: *agricultural advising, decision support system, field monitoring, meteorological elements*

SUMMARY

This article presents shortcomings of the selection process and automatic configuration of field agro-meteorological stations to different regional needs of DSS. Pointed out the essence and importance of the proper selection and calibration of sensors, data loggers, data transfer method, the elements responsible for the reliability and quality of the functioning of the DSS. Highly recommended to coordinate efforts in this direction in order to improve the situation in this area and facilitate the responsible work of guidance for advisors and customers. Urgency demanded by practice, is fast developing affordable instruction, guidance and training materials.

e-mail: czaczyk@up.poznan.pl

WAWRZYNIEC CZUBAK

WPR PO 2013 ROKU – OKREŚLENIE BENEFICJENTÓW WYBRANYCH DZIAŁAŃ

Słowa kluczowe: *Wspólna Polityka Rolna, wsparcie działań inwestycyjnych, młody rolnik*

STRESZCZENIE

Od momentu wprowadzenia regulacji w obszarze rolnym w Europie Wspólna Polityka Rolna Unii Europejskiej była wielokrotnie modyfikowana. Obecnie trwa dyskusja w sprawie przyszłości WPR UE po 2013 roku.

W odniesieniu do działań inwestycyjnych celem analizy było określenie progu wielkości gospodarstw rolnych uprawnionych do ubiegania się o środki i liczby potencjalnych beneficjentów. Przy uwzględnieniu kryteriów minimalnego areálu użytków rolnych oraz wielkości ekonomicznej okazuje się, że ze wsparcia działań inwestycyjnych mogłoby skorzystać około 127 tys. gospodarstw rolnych. W ujęciu regionalnym można się spodziewać, że nadal najwięcej środków trafi do tych regionów, w których dominują podmioty duże, silne ekonomicznie i wspierane przepływem wiedzy oraz korzystające ze wsparcia doradczego. Przy określeniu górnych i dolnych progów dostępu do pomocy w ramach małych gospodarstw oraz młodych rolników w obu przypadkach kryterium dostępu do wsparcia powinno bazować na powierzchni użytków rolnych gospodarstw. Liczba potencjalnie uprawnionych podmiotów do skorzystania ze wsparcia dla małych gospodarstw wynosi około 583,8 tys. Dla wsparcia młodych rolników oszacowano około 46 tys. potencjalnych beneficjentów działania.

WAWRZYNIEC CZUBAK

CAP AFTER 2013 - DEFINING BENEFICIARIES OF SELECTED ACTIVITIES

Key words: *Common Agricultural Policy, support of investment activities, young farmer*

SUMMARY

Since the introduction of the European Union Common Agricultural Policy, this policy has been frequently modified. Currently there is a discussion on the future of the EU CAP after 2013.

With regard to the investment activities the main goal of the analysis was to determine a threshold for allowing agricultural holdings to access the support and to estimate the number of potential beneficiaries. Taking into account the criteria of utilized agricultural area and economic size, about 127 thousand farms can benefit from the support for *Investments in physical assets*. In regional aspect, it is expected that the majority of funds still will go to the regions dominated by large entities, economic strong and using advisory support. In defining upper and lower thresholds for allowing agricultural holdings access to support to the development of small farms and young farmers, in both case, the criteria of access to support should be based on the utilized agricultural area. Number of potentially eligible entities of the development of small farms is about 583.8 thousand. For young farmers it is estimated to about 46 thousand potential beneficiaries.

czubak@up.poznan.pl

MARTA BARBARA CZEKAJ

WYKORZYSTANIE KOMPUTERÓW W WYBRANYCH GOSPODARSTWACH ROLNYCH WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO

Słowa kluczowe: *komputery w gospodarstwach rolnych, województwo małopolskie, umiejętności obsługi, przydatność dla rolników*

STRESZCZENIE

W opracowaniu poruszono problem wyposażenia gospodarstw rolnych w województwie małopolskim w wybrane elementy infrastruktury technicznej. Głównym celem było określenie poziomu wyposażenia gospodarstw rolnych w komputery oraz wskazanie umiejętności i stażu w zakresie korzystania z tego rodzaju sprzętu przez rolników. Dane do przeprowadzenia analizy zostały pozyskane od celowo dobranej grupy rolników – byli to producenci rolni, którzy uczestniczyli w szkoleniach dla producentów rolnych w okresie od stycznia do marca 2013 roku. Pozyskana dane od 160 respondentów. Ponadto w opracowaniu zostały wykorzystane informacje z literatury przedmiotu, jak również te pozyskane ze statystyki masowej. Analiza pozyskanych informacji pozwoliła stwierdzić, że wciąż znaczny odsetek rolników nie posiada komputerów w prowadzonych przez siebie gospodarstwach rolnych (18,75%), a w grupie mających taki sprzęt 12,3% nie potrafi go obsługiwać. Rolnicy wykorzystują komputery stacjonarne jak i przenośne. Ankietowani dobrze oceniają przydatność sprzętu – niemal 60% wskazało, że jest to z ich punktu widzenia przydatny, bądź bardzo przydatny sprzęt w gospodarstwie rolnym.

MARTA BARBARA CZEKAJ

THE USE OF COMPUTERS IN FARMS IN MALOPOLSKA DISTRICT

Key words: *computers, Malopolska, farmers skills, usefulness for farmers*

SUMMARY

The paper presented problem of the use of selected elements of technical infrastructure in farms in Malopolska district. The main aim of this article was to determine the level of farm equipment in computers and farmers skills in computer use. Calculations were conducted based on data obtained from farmers who participated in the training for agriculture producers from January till March 2013 in Malopolska district. Obtained data from 160 respondents. The results of the study indicate that 18,75% farmers from surveyed group didn't have computers, and among those, who had it, 12,3% didn't use these equipment (they didn't have necessary skills). Respondents in majority (60%) recognize the legitimacy of using computers as a tool of better farms functioning.

e-mail: martaczekaj@poczta.onet.pl